

Fonologia catalana

Codi: 100700
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500247 Llengua i Literatura Catalanes	OB	2	1
2501792 Estudis de Català i de Clàssiques	OB	2	1
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OB	2	1
2501818 Estudis de Francès i Català	OB	2	1
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OB	2	1

Professor de contacte

Nom: Teresa Cabré Monné
Correu electrònic: Teresa.Cabre@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

És obligatori haver cursat Introducció a la lingüística i Llengua catalana.

Objectius

Aquesta assignatura forma part de la matèria obligatòria Llengua catalana: sincronia, que també inclou Lexicologia i semàntica, Sintaxi Catalana, Morfologia Catalana i Fonètica Catalana. Els objectius de l'assignatura son: a) Caracteritzar articuladòriament els sons del català en les seves variants dialectals i transcriure'ls; b) Identificar i caracteritzar els principals processos fonològics de la llengua i proposar correctament la forma subjacent de mots simples, mots complexos i seqüències més llargues.

Competències

Llengua i Literatura Catalanes

- Analitzar, amb l'ajuda dels conceptes de la teoria lingüística i les aportacions de la lingüística aplicada quan correspongui, les principals propietats fonètiques, fonològiques, morfològiques, sintàctiques, lèxiques i semàntiques de la llengua catalana, la seva evolució al llarg de la història i la seva estructura actual.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Estudis de Català i de Clàssiques

- Analitzar, amb l'ajuda dels conceptes de la teoria lingüística i les aportacions de la lingüística aplicada quan correspongui, les principals propietats fonètiques, fonològiques, morfològiques, sintàctiques, lèxiques i semàntiques de la llengua catalana, la seva evolució al llarg de la història i la seva estructura actual.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Estudis de Català i Espanyol

- Analitzar, amb l'ajuda dels conceptes de la teoria lingüística i les aportacions de la lingüística aplicada quan correspongui, les principals propietats fonètiques, fonològiques, morfològiques, sintàctiques, lèxiques i semàntiques de la llengua catalana, la seva evolució al llarg de la història i la seva estructura actual.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Estudis de Francès i Català

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Estudis d'Anglès i Català

- Analitzar, amb l'ajuda dels conceptes de la teoria lingüística i les aportacions de la lingüística aplicada quan correspongui, les principals propietats fonètiques, fonològiques, morfològiques, sintàctiques, lèxiques i semàntiques de la llengua catalana, la seva evolució al llarg de la història i la seva estructura actual.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar adequadament els coneixements adquirits per obtenir dades i utilitzar fonts documentals aplicables a l'estudi de la llengua i la literatura catalanes.
2. Aplicar adequadament i reflexivament els principis prescriptius de la llengua catalana estàndard oral i escrita.

3. Conèixer les característiques articulatòries dels sons del català.
4. Construir un text escrit amb correcció gramatical i lèxica.
5. Construir un text oral amb correcció gramatical i lèxica.
6. Dominar l'expressió oral i escrita en llengua catalana.
7. Expressar-se amb correcció ortofònica en català estàndard.
8. Treballar autònomament en l'estudi sincrònic i diacrònic de la llengua i la literatura catalanes.

Continguts

1. Introducció: Fonètica i fonologia. La producció dels sons lingüístics. Sons vocàlics i sons consonàntics. Fonètica articulatòria. Transcripció fonètica.

Forma subjacent i forma fonètica. Trets distintius i classes naturals. Processos fonològics i alternances fonètiques. Al·lomorfa i predictibilitat. Tipus de processos. Processos lèxics i processos postlèxics

2. La síl·laba: Organització dels sons vocàlics i consonàntics. Estructura interna de la síl·laba i l'escala de sonicitat. Estratègies de reparació d'estructura: epèntesi i elisió.

Prosòdia: accent i entonació. Accent de mot i accent de frase. Patrons entonatius.

3. El sistema vocàlic del català: sistema tònic, sistema àton i variació dialectal

Desaccentuació i reducció vocàlica. Vocals reduïdes sense alternança. Excepcions a la reducció vocàlica. Obertura de vocals mitjanes per reaccentuació.

Contactes vocàlics. Diftongs creixents i decreixents. Contactes entre mots: hiats, diftongs i elisions.

4. El sistema consonàntic del català. Variació dialectal en els processos lèxics i postlèxics.

Processos lèxics: Les elisions de n i r; similituds i diferències. Simplificació de grups consonàntics. Ensordiment final d'obstruents. Africació i relació amb l'ensordiment final.

Processos postlèxics: Sonorització de fricatives i africades. Assimilació de sonoritat d'obstruents. Espirantització.

Altres processos generals: Assimilació de punt d'articulació de nasals. Distribució i contrast de les consonants ròtiques.

Metodologia

(i) Presentacions de la matèria amb discussió dels problemes que es plantegin.

(ii) Pràctiques d'aula que, a partir de l'estudi de casos concrets, pretenen reforçar els coneixements teòrics i desenvolupar la capacitat d'anàlisi.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició de temes	27	1,08	1, 3
Pràctiques	25,5	1,02	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

Tipus: Supervisades

Feina tutoritzada	16	0,64	1, 3, 5, 6, 7
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	77	3,08	1, 3, 4, 8

Avaluació

L'avaluació es farà de la manera següent:

(a) Lliurament d'exercicis: 10%

(b) Prova parcial 1: 15%

(c) Prova parcial 2: 15%

(d) Prova final: 60%

La nota final de l'assignatura serà la suma (ponderada) de les puntuacions obtingudes en cada activitat.

L'assignatura serà "no avaluable" quan no s'hagi fet la prova final.

Hi haurà una reavaluació per als alumnes que hagin suspès però hagin obtingut com a mínim un 3,5 de nota global.

La revisió de les proves es farà a l'aula i en sessions de tutories.

Els errors de normativa penalitzaran en la forma que s'estableixi per a cada activitat.

Les dates i terminis de cada activitat s'avisaran amb dues setmanes d'antelació, com a mínim, a l'aula i pel Campus Virtual.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Lliurament d'exercicis	10%	0,5	0,02	1, 2, 3, 4, 7, 8
Proves escrites (3)	15%, 15%, 60%	4	0,16	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Bibliografia

Bonet, Eulàlia, Maria Rosa Lloret. 1998. Fonologia catalana. Barcelona: Ariel. [Disponible al Dipòsit Digital de Documents de la UAB.]

Bonet, Eulàlia, Maria Rosa Lloret i Joan Mascaró, 1997. Manual de transcripció fonètica. Bellaterra: Servei de Publicacions, Universitat Autònoma de Barcelona.

Lloret, Maria-Rosa (2011) La fonologia del català. Barcelona: Santillana.

Mascaró, Joan (1986) Morfologia. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

Prieto, Pilar, 2004. Fonètica i fonologia. Els sons del català. Barcelona: Editorial UOC.

Recasens, Daniel, 1993. Fonètica i fonologia. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

Solà, Joan, Maria Rosa Lloret, Joan Mascaró i Manuel Pérez Saldanya, 2002. Gramàtica del català contemporani, volum 1: fonologia i morfologia. Barcelona: Empúries. [Al llarg del curs s'especificarà la part corresponent a cada tema.]